

Értékfeltárás és köztéralkotás Kolozsváron

Macalik Arnold építész szerint a kincses városbeli utcák helyreállításához alázat is szükséges

A kolozsvári Farkas utca „elkezdhet hasonlítani önmagára” azáltal, hogy nem járda-úttest-járda formában használjuk és értelmezzük, hanem háztól házig terjedő térként – Macalik Arnold építész szerintez lehet a Mossfern tervezőiroda nyertes felújítási pályázatának legnagyobb hozadéka. Az irodaház képviselője az autósforgalmat érintő változásokról, a köztér új szerepéről és a történelmi utcában rejlő értékekről beszélt lapcsoportunknak.

A történelmi városmag egyik szegletét érinti a kolozsvári polgármesteri hivatal és a Romániai Építész Kamara erdélyi fiókja által meghirdetett, a Farkas (Miha-il Kogălniceanu) és a környező utcák átalakítására vonatkozó tervpályázat, amelyet a Mossfern építészeti iroda nyert meg. Az eredményhirdetést követően különböző vélemények fogalmazódtak meg az elképzelésekkel kapcsolatban: a pozitív fogadtatás mellett aggályok is felmerültek. Macalik Arnold építész, az irodaház képviselője a tévhiteket eloszlatva lapunknak elmondta, az autósforgalmat nem vonják ki a Farkas utcából, hanem néhány szakaszon olyan szinten szüntetik meg, hogy ott többé ne legyen „hétköznapi” forgalom. Ez a Báthory István Elméleti Líceum és a Babeş-Bolyai Tudományegyetem főépülete közötti szakaszra, valamint a Farkas utcai templom előtti részre vonatkozik. Ugyanakkor parkolási lehetőség sem lesz a Farkas utcában – nyilván ez a szabály azokra a személyekre nem vonatkozik, akik saját udvarban parkolnak.

Az építész szerint az eredményhirdetést követően többen hiányolták a tervpályázatból a klasszikus padokat. „A Farkas utca nem tévesztendő össze egy városi közparkkal, ahová azért megyünk ki, hogy üldögéljünk. Továbbra is utca marad – nyilván kiképeztünk olyan helyeket, ahová le lehet ülni, ahol a tér kicsit megszemélyesedik. Viszont ez nem mindenhol klasszikus padok formájában nyilvánul meg, többen nehezményezték a kőpad jelleget, pedig az urbánus városi világban ez bevett dolog” – érvelt a szakember. Hozzátette, a tervben nyilván szerepelnek olyan „járulékos terek”, mint a Szabók bástyája körüli zöldövezetek, ahol padok jelennek meg, és egy romkert berendezése is szóba került.

Átalakul a köztér fogalma

A Farkas utcát érintő legjelentősebb változással kapcsolatban az építész elmondta, a legnagyobb újdonság, hogy nem lesz változás, hiszen a tér készen van, csak a benne rejlő értékeket kell kiemelni. Macalik Arnold úgy véli, kiengedtük a kezünkől a közteret, nem köztérként éljük meg, hanem használati cikként, és tulajdonképpen nem osztjuk meg egymás között. „Az utcát gyakorlatilag arra használjuk, hogy azon elmenjünk valahová, holott ennél sokkal több értéket hordoz. A Farkas utcát úgy is lehet értelmezni, mint az ott levő intézmények előkertjét, díszudvarát. Fontos, hogy ez a tulajdonság, érték benne van az utcában, csak valamiképpen eltekintünk ettől, és napi hetven autó parkolására áldozzuk fel, mert nincs egy közakarat, amellyel ezt a helyzetet meg lehetne szüntetni” – magyarázta a szakember, aki

szerint akár kis lépésekkel is „közelebb lehetne vinni önmagához” az utcát. A pályázat legnagyobb hozadékaként említette, hogy a Farkas utca elkezdhet hasonlítani önmagára azáltal, hogy nem járda-úttest-járda formában használjuk és értelmezzük, hanem egyetlen térként háztól házig, nemes burkolatokkal, illetve azáltal, hogy egy hozzáálló zöldövezeti kiegészítést kap. Ennek értelmében a hiányzó fákat pótolják, és ezeket úgy próbálják rendezni, hogy a fáknek nemcsak hangulati és zöldövezeti szerepük legyen, hanem téralkotó is.

Szintén fontos szempont az utca megvilágítását illetően, hogy az izzókat alacsonyabban helyezik el, „emberi léptékre ereszkedik a lámpa”, úgy képzelik el, mint amilyen egykor lehetett a várostéri gázlámpás világítás. „Nem magasról érkezik majd a fény, megzavarva ezzel a madárvilágot. Hiszen a köztereken, a kolozsvári sétatereken sincs magasan a világítás, mindig alacsonyra teszik, éppen azért, hogy ne zavarjuk meg a madárvilágot” – közölte Macalik Arnold. Továbbá a református kollégium előtti részen lemondanak a köztérburkolatokról, ezzel felszámolva azt a ma már kihasználhatatlanul, csonkán ott maradt zöldövezetet az utca közepén. „Ezek helyén szabad, járható terület lesz és fákat is ültetünk oda. Ez sarkalatos pontja volt a tervnek, amit a zsűri felkarolt. Ennek nagyon örövendek, mert ezáltal a kollégium és a szembe levő tanári házak nem az utca hosszában, hanem az utca tengelyére merőlegesen elkezdene egységként működni, és a köztük levő fák, a kialakuló liget, kavicsos földburkolat valamiképpen összeköti az épületeket” – részletezte az építész.

Látványterv. A pályázat, műszaki tervek elkészülése, a jóváhagyások és kivitelezés hosszú évek munkája lesz

A Farkas utcát úgy is lehet értelmezni, mint az ott levő intézmények előkertjét, díszudvarát

„Együttélés” az Egyetem utcában

A burkolattal kapcsolatban elmondta, nagy táblás járdarészek lesznek, amelyet akadálymentesen végig lehet rollerezni, illetve az út közepén olyan kockakőfelületet helyeznek el, amely nem túl hangos, amikor autó megy végig rajta. Az Egyetem utcában (Universităţii) ugyanis marad az autósforgalom, de sebességkorlátozást alkalmaznak, és az osztott tér (shared space) koncepció érvényesül, melynek lényege, hogy használói toleránsak egymáshoz, megérnek egymás mellett. „A gyalogos szabályozza a forgalmat” – emelte ki Macalik Arnold, aki szerint nagyon fontos, hogy úgy alakítsák ki az új felületeket, hogy azok igazodjanak a házakhoz, az épületek bejárataihoz. „Ott, ahol csorbulnak a lábazatok és bejáratok – mert az idők során egyre magasabbak lettek a járósíntek – odaigazítjuk a kockakövet. És nem azzal a céllal, hogy visszatérjünk a száz évvel ezelőtti állapothoz, hanem ha egy házat egyféleképpen találtak ki, akkor annak a maga egykori pompájában és méretében kell maradnia” – mutatott rá a szakember. Fontos szempontként kiemelte, hogy visz-

szakerül eredeti helyére a régió egyik legszebb barokk alkotása, a Mária-oszlop, amely centrálisan szervezi az Egyetem utca gyönyörű teresedését.

Alázattal végzendő, alapos munka

Macalik Arnold arról is beszámolt, hogy amint lejár az a pár napos időszak, ameddig óvást lehet benyújtani a pályázatra vonatkozólag, a polgármesteri hivatal nagyon

számolunk elég tudatosan” – mutatott rá a szakember, aki szerint az is egyik hozadéka a tervnek, hogy nem a képzelet szintjén viszonyulnak az utcához, hanem valós, testet öltő térként, és a mögötte vélhető értékeket tértől és időtől függetlenül próbálják megérteni, majd hozzáigazítani a javaslatokat. „Ezek mind nagy szavak, viszont ha ennek ismeretében és tudatában fogunk neki egy ilyen munkának, talán több eséllyel mondhatjuk a végén, hogy sikeresen

„A Farkas utca nem tévesztendő össze egy városi közparkkal, ahová azért megyünk ki, hogy üldögéljünk. Továbbra is utca marad – nyilván kiképeztünk olyan helyeket, ahová le lehet ülni, ahol a tér kicsit megszemélyesedik.”

gyorsan szeretné kivitelezni a tervet. „Ennek annyira nem örülök, hiszen a jó és alapos munka sosem lehet gyors. Fontos lenne, hogy a város tényleg felfogja azt, mire készül, melyek az ott felsorakozó értékek. Kicsit toposzszerű a Farkas utca és Egyetem utca értéke, és ezzel nem

véghezvittük a tervet. Úgy gondolom, ehhez a munkához alázat szükséges, és öröndetes, hogy nagyon sok jó szakember van körülöttünk” – tette hozzá.

A nyertes építészcsapatnak – Lázár Csaba, Perju Mădălina Simona, Macalik Arnold, Vass Dániel, Pop Vlad Bogdan, Vajna Botond Szilárd, Molnár Attila, Szilágyi-Bartha József – két hónap állt a rendelkezésére, hogy elkészítse a pályázatot. Most következik a tervezési szerződés kötés, majd a műszaki tervek elkészítése, amelynek körülbelül másfél évet kellene igénybe vennie. Az építész szerint ez alapos, hosszú munka, rengeteg apró műszaki kérdést kell előkészíteni, úgy mint a csatornázás, villamossági kérdések, vízellátás, távközlési rendszerek kialakítása, földgázhálózat. Továbbá ezeket a terveket ellenőriztetni kell, és bizonyos szakhatósági engedélyek is szükségesek. Majd következik a kivitelezés, amely legkevesebb egy-másfél év lenne az összes utcát tekintve. A Farkas és Egyetem utcán kívül átalakítják többek között a Színház (Emmanuel de Martonne), Sági László (Gaál Gábor), Bethlen (Baba Novac), valamint teljes hosszában a Bolyai utcát is. Az építész úgy tudja, a munkálatok költségvetését 25 millió lejre becsülték, de a valóságban ez kicsit több lehet.